

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 12Co/211/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4413215745
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 07. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Soňa Zmeková
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2020:4413215745.3

Uznesenie

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Sone Zmekovej a sudkýň JUDr. Renáty Pátrovičovej a JUDr. Denisy Šaligovej v spore žalobcu: neb. U. J., nar. XX.XX.XXXX, naposledy bytom XXX XX T. XX, zomrelého dňa XX.XX.XXXX, zastúpeného do dňa úmrtia JUDr. Tiborom Elzerom, advokátom so sídlom Hlavné námestie 7, 940 52 Nové Zámky, proti žalovanému: neb. R. V., nar. XX.XX.XXXX, naposledy bytom XXX XX T. XXX, zomrelého dňa XX.XX.XXXX, zastúpenému do dňa úmrtia JUDr. Ervínom Erdélyim, advokátom so sídlom F. Kapisztóryho 2, 940 52 Nové Zámky, o náhradu škody na zdraví v sume 3.998,80 eura, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Nové Zámky č. k. 9C/204/2014-141 zo dňa 18.06.2018 takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie **z r u š u j e** a konanie **z a s t a v u j e**.

Žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 3.998,80 eura titulom náhrady škody za ublíženie na zdraví do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Druhým výrokom žalobcovi súd priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % a tretím výrokom žalovaného zaviazal zaplatiť na účet súdu súdny poplatok za žalobu v sume 239,50 eura do troch dní od právoplatnosti rozsudku. V odôvodnení rozsudku súd uviedol, že žalobca sa žalobou podanou dňa 25.08.2014 domáhal zaplata sumy 3.998,80 eura titulom náhrady škody za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia z dôvodu, že rozsudkom Okresného súdu Nové Zámky sp. zn. 2T/76/2012 zo dňa 04.12.2012 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre sp. zn. 1To/18/2013 zo dňa 26.03.2013 bol žalovaný uznaný vinným z prečinu ublíženia na zdraví žalobcovi podľa § 156 ods. 1, 2 písm. a) Trestného zákona, za čo mu bol uložený úhrnný peňažný trest v sume 500 eur a žalobca bol s nárokom na náhradu škody odkázaný na konanie vo veciach občianskoprávných. Žalobca tvrdil, že žalovaný mu spôsobil škodu tým, že mu ublížil na zdraví, lebo ho dňa 21.05.2011 asi o 13:00 hod. pred rodinným domom č. XX v obci T., okres Nové Zámky, napadol, udrel ho do tváre a spôsobil mu trieštivú vnútornú zlomeninu oblúka ľavej lícnej kosti a zlomeninu hornej čeľuste vľavo s dobou liečenia a práceneschopnosti od 21.05.2011 do 08.07.2011. Podľa lekárskeho posudku o bolestnom mu bolo priznané bolestné za 160 bodov a sťaženie spoločenského uplatnenia za 100 bodov. V tomto konaní si uplatnil svoj nárok, ktorý mu súd priznal s odkazom na ustanovenie § 420 ods. 1, 3, § 424 a § 444 Občianskeho zákonníka. Súd prvej inštancie mal preukázané, že žalovaný bol právoplatne uznaný vinným z prečinu ublíženia na zdraví žalobcovi, keď dňa 21.05.2011 po predchádzajúcej slovnej hádke pred rodinným domom č. XX v obci T., okres Nové Zámky, fyzicky napadol žalobcu a spôsobil mu zranenia, na ktoré sa liečil a bol práceneschopný od 21.5.2011 do 08.07.2011, čím inému úmyselne ublížil na zdraví a spáchal čin na chránenej osobe a dopustil sa fyzicky na mieste verejnosti prístupnom výtržnosti, tým, že napadol iného. Žalovaný bol týmto rozsudkom odsúdený a bol mu uložený úhrnný trest odňatia slobody jedného roka, ktorého výkon trestu sa odňatia slobody sa podmienene odložil na skúšobnú dobu 18 mesiacov. Všeobecná zdravotná poisťovňa, a.s., Bratislava, bola odkázaná

ako poškodená právnická osoba s nárokom na náhradu škody na občianske súdne konanie. Keďže žalovaný proti tomuto rozsudku v zákonnej lehote podal odvolanie, odvolací súd rozhodol rozsudkom dňa 26.03.2013 č. k. 1To/18/2013-166 tak, že zrušil výrok o treste napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie a obžalovanému R. V. uložil úhrnný peňažný trest v sume 500 eur a podľa § 57 ods. 3 Trestného zákona ustanovil pre prípad, že by výkon peňažného trestu mohol byť úmyselne zmarený, náhradný trest odňatia slobody v trvaní štyroch mesiacov. Žalobca si v tomto konaní žalobou v zákonnej lehote uplatnil právo na náhradu škody spočívajúcej v bolestnom a sťaženi spoločenského uplatnenia.

2. Súd prvej inštancie priznal žalobcovi náhradu škody vyčíslenú celkovou sumou 3.998,80 eura titulom bolestného za 160 bodov a titulom sťaženia spoločenského uplatnenia za 100 bodov podľa § 420 Občianskeho zákonníka ako aj zákona č. 437/2004 Z. z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia v platnom znení, s tým, že bolo potrebné žalobe vyhovieť a zaviazat žalovaného na náhradu škody, ktorá vznikla ako škoda žalobcovi z ublíženia na zdraví. Súd zaviazal žalovaného aj na zaplatenie súdneho poplatku za žalobu vo výške 239,50 eura na účet súdu z dôvodu, že žalobca bol zo zákona oslobodený od zaplatenia poplatku podľa § 4 ods. 2 písm. i) zákona č. 71/1992 Zb. Výrok o trovách konania odôvodnil podľa § 255, § 261 ods. 1,2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku, účinného od 01.07.2016 (ďalej len „CSP“).

3. Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalovaný, ktorý žiadal napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Uviedol, že on žalobcovi žiadny úraz nespôsobil. Nesúhlasil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie. Navyše namietal, že podal žiadosť o obnovu trestného konania a toto konanie prebieha pod sp. zn. 3Nt/4/2015, ktoré zatiaľ nebolo skončené. Nie je preto možné dopredu rozhodnúť o jeho zavinení alebo nezavinení na fyzickej ujme žalobcu.

4. Odvolací súd pred rozhodnutím o odvolaní žalovaného zisťoval, v akom štádiu je konanie o obnovu trestného konania a zo spisu Okresného súdu Nové Zámky sp. zn. 3Nt/4/2015 napokon zistil, že uznesením č. k. 3Nt/4/2015-119 zo dňa 11.05.2020 Okresný súd Nové Zámky podľa § 281 ods. 1 Trestného poriadku k § 9 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku zastavil konanie o návrhu na obnovu konania. V odôvodnení uznesenia súd uviedol, že odsúdený R. V., nar. XX.X.XXXX, podal návrh na povolenie obnovy konania 2T/76/2012, avšak počas konania dňa 03.03.2020 zomrel, preto boli splnené všetky podmienky pre zastavenie konania uvedené v § 281 ods. 1 Trestného poriadku. Trestné stíhanie, analogicky aj konanie o obnovu konania; nemožno totiž viesť proti osobe, ktorá zomrela, a ak už bolo konanie začaté, musí sa v zmysle § 9 ods. 1 Trestného poriadku zastaviť. Uvedené uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 21.05.2020.

5. Odvolací súd následne zistil, že dňa 03.05.2018 zomrel aj žalobca, t. j. ešte pred rozhodnutím súdu prvej inštancie.

6. Krajský súd v Nitre ako odvolací súd (§ 34 CSP) skôr, než by pristúpil k vecnému preskúmaniu napadnutého uznesenia, v zmysle § 161 ods. 1 CSP skúmal, či sú dané podmienky, za splnenia ktorých môže vo veci konať, a po zistení, že žalobca zomrel ešte pred vydaním napadnutého rozsudku a že následne zomrel aj žalovaný, ktorý proti tomuto rozsudku podal odvolanie, dospel k záveru, že napadnutý rozsudok je nutné v zmysle § 389 ods. 1 písm. a) a § 391 ods. 1 CSP zrušiť a v nadväznosti na to konanie zastaviť. Pri rozhodovaní vychádzal najmä z nasledovných zákonných ustanovení:

7. Podľa § 161 ods. 1, 2, 3 CSP: (1) Ak tento zákon neustanovuje inak, súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť (ďalej len „procesné podmienky“). (2) Ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví. (3) Ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý možno odstrániť, súd urobí vhodné opatrenia na jeho odstránenie. Pritom spravidla môže pokračovať v konaní, ale nesmie vydať rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. Ak sa nepodarí nedostatok procesnej podmienky odstrániť, súd konanie zastaví.

8. Podľa § 61 CSP procesnú subjektivitu má ten, kto má spôsobilosť na práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva.

9. Podľa § 62 CSP ak strana nemá procesnú subjektivitu, súd konanie zastaví.

10. Podľa § 63 ods. 1,2 CSP: (1) Ak strana zomrie počas konania skôr, ako sa konanie právoplatne skončí, súd posúdi podľa povahy sporu, či má konanie zastaviť, alebo či v ňom môže pokračovať. (2) V konaní súd pokračuje najmä vtedy, ak ide o majetkový spor. Súd rozhodne, že v konaní pokračuje s dedičmi strany, prípadne s tými, na ktorých podľa výsledku dedičského konania prešlo právo alebo povinnosť, o ktorú v konaní ide, a to len čo sa skončí konanie o dedičstve.

11. Podľa § 389 ods. 1 písm. a) CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak neboli splnené procesné podmienky.

12. Podľa § 391 ods. 1 CSP ak odvolací súd zruší rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, prerušiť konanie, schváliť zmier, zastaviť konanie alebo postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci vec patrí.

13. Odvolací súd skúmal, či je dôvod na zastavenie konania, resp. na pokračovaní v ňom. Predmetom tohto konania bolo zaplatenie nárokov spojených výlučne s osobou poškodeného žalobcu, ktorý si uplatnil právo na náhradu škody na zdraví, spočívajúcej v náhrade za utrpenú bolesť a v náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia, a ktorý smrťou stratil procesnú subjektivitu.

14. Spôsobilosť fyzickej osoby mať práva a povinnosti vzniká narodením. Túto spôsobilosť má aj počaté dieťa, ak sa narodí živé. Smrťou táto spôsobilosť zanikne. Ustanovenie § 63 CSP upravuje prípady, keď k strate procesnej subjektivity fyzickej osoby, teda k jej smrti došlo počas konania, t.j. v období od doručenia žaloby do právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí. Uvedené ustanovenie sa vo všeobecnosti vzťahuje aj na smrť žalobcu, aj na smrť žalovaného. Ak na jednej strane vystupuje viacero fyzických osôb, úprava sa uplatní na ktorúkoľvek z nich. Súd už v súčasnosti nemá povinnosť a ani možnosť po smrti strany počas konania toto konanie prerušiť, ale má po posúdení povahy sporu možnosť len konanie zastaviť alebo v konaní pokračovať. Povahou veci sa rozumie povaha hmotných práv a povinností, o ktoré v konaní ide, čo vyplýva práve z toho, že procesné nástupníctvo sa odvodzuje od nástupníctva hmotnoprávneho. Napríklad právo, ktoré je rýdzo osobnej povahy, zaniká smrťou strany, neprechádza na dedičov a nestáva sa predmetom dedenia; ide o právo na ochranu osobnosti, právo na opravu uverejnených nepravdivých údajov podľa § 7 a § 10 ods. 2 a 3 zákona č. 167/2008 Z. z. o periodickej tlači a agentúrnom spravodajstve (tlačový zákon), právo na zadosťučinenie za nemajetkovú ujmu a aj právo súvisiace výlučne s osobou poškodeného pri uplatnení náhrady škody na zdraví - bolestné a sťaženie spoločenského uplatnenia. V takýchto prípadoch súd konanie zastaví. V prípade, že právo prechádza na dedičov, no dedičské konanie bolo zastavené pre nemajetnosť poručiteľa, resp. poručiteľ zanechal len majetok nepatrnej hodnoty a zároveň nebolo ani v prebiehajúcom sporovom konaní preukázané, že by poručiteľ mal iný majetok, ktorého existencia by umožňovala súdu samostatne uvážiť, či vo vzťahu k tomuto majetku prichádza do úvahy právne nástupníctvo inej osoby, je potrebné podľa § 63 ods. 1 CSP konanie tiež zastaviť. Z povahy veci totiž nie je možné v konaní pokračovať, ak neexistuje právny nástupca zomrelej strany, teda osoby, ktorú právny poriadok dosadzuje vo vzťahu k neuhradeným dlhom do právneho postavenia zomretého podľa § 470 Občianskeho zákonníka. Väčšina majetkových práv a povinností prechádza okamihom smrti poručiteľa (§ 460 Občianskeho zákonníka) na jeho právnych nástupcov. V konaní súd pokračuje najmä vtedy, ak ide o majetkový spor. Súd v konaní pokračuje s dedičmi strany, prípadne s tými, na ktorých podľa výsledku dedičského konania prešlo právo alebo povinnosť, o ktorú v konaní ide, a to v zásade až po skončení konania o dedičstve. V takom prípade súd o pokračovaní s dedičmi strany, prípadne s tými, na ktorých prešlo právo alebo povinnosť, musí rozhodnúť uznesením.

15. Právo na náhradu škody z titulu bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia je síce právo majetkové, ale ide o právo rýdzo osobnej povahy, ktoré zaniká smrťou osoby, neprechádza na dedičov a nestáva sa predmetom dedenia. Pre úvahu súdu o tom, či v prípade smrti žalobcu v priebehu civilného sporu o náhradu škody má byť konanie zastavené, alebo má byť v ňom pokračované, je rozhodujúce, či smrťou žalobcu dochádza k zániku uplatneného nároku, alebo či prechádza na dedičov. Pri spôsobení škody na zdraví Občiansky zákonník poškodenému priznáva rôzne právne nároky, vrátane odškodnenia bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia poškodeného, čo má jednorazový charakter. Podľa § 579 ods. 2 Občianskeho zákonníka právo na bolestné a na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia zanikne smrťou poškodeného, pretože je viazané na jeho osobu. Občiansky zákonník nevymedzuje ani pojem bolesť, ani pojem sťaženie spoločenského uplatnenia, ani to, v akom rozsahu a na základe čoho sa tieto práva priznávajú; tieto otázky sú upravené v zákone č. 437/2004 Z. z. o náhrade za bolesť a

o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia. Bolesť podľa uvedeného zákona je ujma spôsobená poškodením na zdraví, jeho liečením alebo odstraňovaním jeho následkov. Sťaženie spoločenského uplatnenia je stav v súvislosti s poškodením na zdraví, ktoré má preukázateľne nepriaznivé následky pre životné úkony poškodeného, na uspokojovanie jeho životných a spoločenských potrieb alebo na plnenie jeho spoločenských úloh. Zo zákona sa právo na bolesť a na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia viaže na osobu veriteľa a ak za života veriteľa toto právo nebolo uspokojené, zaniká, a to bez ohľadu, či bolo uplatnené na súde alebo bolo už právoplatne prisúdené. Pohľadávky na úhradu bolestného a náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia nie sú predmetom dedičstva, aj keď právo na bolesť a na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia bolo poručeniu priznané právoplatným rozhodnutím súdu.

16. Skutočnosť, že v tomto prípade žalobca zomrel ešte pred vydaním rozsudku súdu prvej inštancie a ním uplatnené právo na bolesť a náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia smrťou zaniklo a neprešlo na jeho dedičov, ako aj skutočnosť, že počas odvolacieho konania zomrel aj žalovaný, viedla odvolací súd k záveru, že v čase jeho rozhodovania neboli splnené procesné podmienky pre pokračovanie v konaní spočívajúce v nedostatku procesnoprávnej spôsobilosti strán sporu, a tak napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a konanie zastavil v súlade s ustanovením § 389 ods. 1 písm. a) a § 391 ods. 1 CSP. Smrť oboch strán sporu ako fyzických osôb, na ktorú súd v priebehu konania prihliada kedykoľvek ex offo, predstavuje neodstrániteľnú podmienku konania, a to malo nevyhnutne za následok zrušenie prvoinštančného rozsudku a zastavenie konania. Týmto rozhodnutím sa teda konanie končí.

17. Podľa § 256 ods. 1 CSP ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane. Iný spôsob rozhodnutia o trovách konania Civilný sporový poriadok pre prípad zastavenia konania z dôvodu opísaného vyššie v bode 16. neupravuje. V tomto prípade niet toho, kto by trov konania znášal, a tak odvolací súd rozhodol tak, že žiadna zo strán nemá nárok na ich náhradu.

18. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu možno podať dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419, § 420, § 421 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).